

VINERI • 28 FEBRUARIE 2014 • ANUL LXIV NR. 9

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 100 FESTIVAL

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Ai noștri tineri...

Carnavalul și măștile, bucuria copiilor

„Eu de când m-am măritat trăiesc românește...”

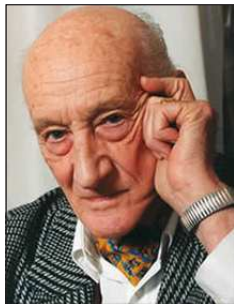
CALENDAR ORTODOX

3 martie, luni, Sf. Mc. Eutropie, Cleonic și Vasilisc (Începutul Postului Mare).
4 martie, marți, Sf. Cuv. Gherasim de la Iordan.
5 martie, miercuri, Sf. Mc. Conon din Isauria.
6 martie, joi, Sf. 42 de Mc. din Amoreea; Sf. Mc. Eufrosin; Aflarea Sfintei Cruci.
7 martie, vineri, Sf. Mc. Ep. din Cherson: Vasilevs, Efrem, Evghenie, Capiton, Eterie, Agatodor și Elpidie.
8 martie, sâmbătă, Sf. Ier. Teofilact Mărt., Ep. Nicomidiei; Sf. Ier. Pavel Mărt.; Sf. Mc. Dometie (Sâmbăta Sf. Teodor - Pomenirea morților).
9 martie, duminică, Sf. 40 de Mc. din Sevastia; Sf. Mc. Urpasian. Duminica I din Post (a Ortodoxiei).

Gândurile săptămânii

„Tinerețea este zâmbetul viitorului în fața unui necunoscut care e însuși viitorul, și e firesc să fie fericită. S-ar spune că răsufierea ei e făcută din speranță.”

Victor Hugo

Dintre intelectualii tineri care prind o bursă Fullbright, nu se mai întorc în România decât 1%. E o tragedie.

Nu putem să ieșim din bârlag dacă această fugă a creierelor continuă.

Neagu Djuvara

„Tinerețea înseamnă ardere, vibrație, dinamism.”

Gheorghe Tomozei

„În tinerețe, când stările sufletești sunt vii și multe, timpul trece plăcut și încet, așa că, privind îndărăt la o distanță de câțiva ani, îți pare o eternitate.”

Garabet Ibrăileanu

„Un singur lucru nu-l mai regăsești niciodată: tinerețea.”

Maurice Druon

„Păstrează-ți tinerețea! Nimic pe lume nu-i mai frumos ca tinerețea, nimic nu-i mai de preț ca ea.”

Maxim Gorky

„Viața oferă omului un mare și neprețuit dar – tinerețea, plină de forțe, tinerețea plină de idealuri, de dorințe, de setea de cunoaștere, de setea de luptă, tinerețea plină de vise și speranțe.”

Nikolai Alexeevich Ostrovsky

„Dacă tinerețea ar ști și bătrânețea ar putea...”

Arsenie Papacioc

„Nu-i bătaie mai sângeroasă, nici mai încheștată decât aceea pe care o poartă tinerețea cu sine.”

Mateo Aleman

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe
Departamentul Politici pentru
Relația cu Românii de Pretutindeni

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului Afacerilor Externe - Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni / Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a DPRP

Budapesta

Ministrul Titus Corlățean a vizitat clădirile Fundației Gojdu

Cu ocazia prezenței sale la Budapesta, la 24 februarie, pentru a participa la reuniunea Grupului Vișegrad + Grecia, Bulgaria, România, ministrul afacerilor externe, **Titus Corlățean**, a vizitat clădirile Fundației Gojdu, inclusiv capela ortodoxă română și așezământul monahal „Sfântul Ioan Botezătorul”, unde a fost întâmpinat de părintele paroh **Marius Maghiaru** și de părintele protosingel **David**, se arată într-un comunicat de presă al MAE.

Curțile Gojdu reprezintă un complex de clădiri construit de Fundația înființată de **Emanuil Gojdu** (1802–1870), pentru a sprijini studiile tinerilor ortodocși români merituosi din Transilvania și Ungaria.

Ministrul afacerilor externe a participat luni, 24 februarie, la Budapesta, la

reuniunea miniștrilor afacerilor externe a Grupului Vișegrad + Grecia, Bulgaria, România, organizată în contextul exercitării de către Ungaria a Președinției Grupului Vișegrad.

Agenda reuniunii a cuprins un schimb de opinii cu privire la o serie de teme de interes prioritar pe agenda europeană în perioada următoare, cu ac-

cent pe: securitatea energetică, inclusiv din perspectiva Pachetului 2030 privind energia și schimbările climatice, publicat de către Comisia Europeană în ianuarie 2014; aspecte legate de migrațiune; evoluțiile în cadrul Parteneriatului Estic și în Balcanii de Vest; perspectiva viitoarelor alegeri pentru Parlamentul European.

Trimiteți-ne pozele Dvs. interesante!

Dragi cititori, dacă aveți și Dvs. poze interesante sau hazlii, care ar putea intra în rubrica „Poza săptămânii”, puteți să ni le trimiteți pe adresa: foaia@foaia.hu.

Scrieți-ne la adresa:

foaia@foaia.hu

Poza săptămânii

Într-o catedrală din Kiev la sfârșitul săptămânii trecute...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Bal mascat la Liceul „N. Bălcescu” din Iula
(foto: Anca Butar)

*Un mesaj din Chișinău, trimis prin Facebook,
redacției Foia românească*

Manifest de credință al intelectualei române Maria Berényi din Ungaria

Asociația Răsăritul Românesc din Chișinău (președinte *Vlad Cubreacov*) i-a acordat Diploma de excelență 2013 doamnei Maria Berényi, Director al Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, pentru stăruință în cercetarea istoriei Bisericii Ortodoxe și a celei Greco-Catolice, a fundațiilor private și bisericești, a coloniilor macedoromâne din Ungaria și Transilvania, a formării elitelor române la Universitățile din Budapesta și a rolului femeii în societatea și cultura românească din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea.

Doamna Maria Berényi ne-a trimis la Chișinău o scrisoare de mulțumire, care cuprinde o adevărată confesiune de credință, manifestul și crezul unei intelectuale române de elită. Iată scrisoarea primită de la Budapesta:

Domniei Sale,
Domnului Vlad Cubreacov,
Președinte Asociației Răsăritul Românesc
Chișinău

Stimate Domnule Președinte,

Vă adresez o caldă mulțumire pentru deosebita onoare pe care Asociația Răsăritul Românesc, condusă de Dumneavoastră, mi-a făcut-o conferindu-mi Diploma de excelență 2013, ca apreciere „pentru stăruință în cercetarea istoriei Bisericii Ortodoxe și a celei Greco-Catolice, a fundațiilor private și bisericești, a coloniilor macedoromâne din Ungaria și Transilvania, a formării elitelor române la Universitățile din Budapesta și a rolului femeii în societatea și cultura românească din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea.” Această diplomă a fost conferită de Ziua Unirii Principatelor române. M-am bucurat nespus de mult că, în

această zi semnificativă și simbolică, frații noștri din Chișinău s-au gândit și la românii din Ungaria. Mă simt onorată pentru această diplomă și mulțumesc din suflet pentru această atenție.

Trăiesc de-o viață din citit și scris. Din biblioteci, arhive prăfoase, manuscrise, presa vremii. Precum trec anii, îmi dau seama că ar trebui să ne naștem bătrâni și să tot întinerim, cum spune undeva Eugen Ionescu, unul dintre cei care au pus în cauză lanțul în care e prinsă viața omului.

Identitatea nu este una dată, noi suntem cei care trebuie să o constituim, noi trebuie să alegem din comoara extraordinară pe care ne-au lăsat-o predecesorii noștri. Într-un secol al vitezei, unde apar schimbări la fiecare pas (de mentalitate, de sistem de apreciere al valorilor), nicio clipă nu putem renunța la moștenirea noastră culturală. O renaștere națională a unei etnii nu poate exista fără o redeșteptare culturală. Un om care nu-și cunoaște istoria, manifestările artistice ale semenilor săi, tradițiile, obiceiurile, nu se poate regăsi pe sine. Nu are unde să ajungă, dacă nu știe de unde a plecat și, mai ales, cu ce a plecat înzestrat în drumul vieții. Conștiința națională înseamnă mai întâi recunoștință și respect față de înaintași, apoi răspunderea și grija față de urmași. Este vorba aici despre capaci-

tatea noastră de a ne construi relația cu trecutul și, prin aceasta, cu noi înșine.

Trecutul rămâne o parte a ființei noastre. Nevoia de a pune ordine în trecut este la fel de necesară ca ordonarea prezentului și ca buna pregătire a viitorului. Nu pentru că scripta manent, ci pentru că scrisul înseamnă mult mai mult decât ceea ce rămâne. Înseamnă analiză, sinteză, generalizare și abstractizare. Înseamnă deschidere spre viitor. Înseamnă proiect. Scrisul va sta drept mărturie urmașilor despre spovedania pe care ai făcut-o când hârția a devenit aliatul gândurilor tale.

Și în epoca internetului – de care mă folosesc și eu zilnic – trebuie să credem în Galaxia Gutenberg, adică în lumea Cuvântului. În cazul cărții, trebuie acceptat faptul că lumea modernă îi datorează enorm și că, aproape sigur, umanitatea va continua să beneficieze de serviciile ei. O lume fără cărți este greu de imaginat, chiar dacă tentațiile imediatului par a ne contrazice. Era imaginii nu va putea evita cuvântul și nici exclude un tezaur devenit patrimoniu al umanității. Prin carte comunicăm cu cei dinaintea noastră, dar și cu cei care nu s-au născut încă. Cred – mai precis aș vrea să cred – că și cărțile mele ajută la înțărirea conștiinței naționale și identitare a comunității românești din Ungaria.

Vă mulțumesc pentru onoarea pe care mi-ați făcut-o și vă doresc spor în tot ceea ce faceți în beneficiul românilor. Vă doresc multă putere de muncă, sănătate și multe împliniri în activitatea pe care o desfășurați.

Cu aleasă prețuire,
Dr. Maria Berényi
director
Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

EDITORIAL

Ai noștri tineri...

De ani de zile ne văietăm că: nu mai avem tineri, comunitatea îmbătrânește, tinerii noștri se asimilează, iar când se angajează la locuri de muncă printre maghiari își uită rădăcinile, limba, tradițiile. Să fie așa? Din păcate, nu putem răspunde nici cu un DA categoric, dar nici cu un NU hotărât.

La baza acestor plângeri stă faptul că tinerii noștri, și aici ne gândim în primul rând la cei de peste 18 ani, după terminarea liceului, nu prea mai au legături cu comunitatea, doar foarte sporadic participă la evenimente culturale, și nici atunci nu ca participanți activi, ci doar ca privitori. Ca niște suporteri de la marginea terenului. Este foarte grăitor faptul că la noi nu funcționează nicio asociație sau club de tineret. Activismul civic al tinerilor noștri este la pământ. Din păcate, nici la adulți situația nu este mult mai îmbucurătoare. Și nu ar trebui să fie așa...

Adunând deunăzi în redacție datele despre tinerii din comunitatea noastră care sunt studenți la medicină am constatat cu uimire cât de mulți sunt. Noi am reușit să numărăm 20. La o comunitate atât de mică și care are doar un singur liceu, acesta este un număr deosebit de mare, îmbucurător de mare. Unii dintre acești tineri studiază în Ungaria, alții în România, cu bursa statului român. Ne-am concentrat de această dată pe medicii, pentru că mai nou aceasta este una dintre cele mai atractive domenii pentru absolvenții români de la Liceul „Bălcescu”. Și deoarece, cu extrem de puține excepții, tinerii noștri reușesc la studii, ne-am imaginat cum va arăta peste 5-6 ani spitalul din Jula, unde și la momentul de față sunt foarte mulți medici din rândurile comunității românești din Ungaria. Vor forma vreodată acești medici români o asociație a medicilor români din Ungaria? Vor iniția oare cândva să se țină conferințe medicinale la Jula, între medici români de aici și medici români din România și din lume? Nu cred că ar fi o idee nerealistă.

Viața comunitară românească nu înseamnă doar dansurile și cântecele populare românești. Pe copiii de la școlile noastre generale și apoi pe cei de la liceu ar trebui să-i învățăm, să-i îndemnăm, noi, adulții, că și pentru ei e mai bine dacă după terminarea studiilor rămân aproape de comunitatea din care provin, pentru că se vor simți mai protejați, mai puternici în viața profesională. Nu trebuie să fii neapărat profesor de limba română ca să fii un bun român. (Bun român se citește, în concepția mea, unul care vorbește limba părinților, cunoaște și respectă valorile culturale ale naționalității sale.) Și un chelner sau un contabil sau un avocat poate să-și trăiască viața de minoritar român. Dacă vrea. Depinde numai de el cum își trăiește viața de român.

Atunci când ne văietăm că tinerii noștri nu sunt activi în viața civilă românească, trebuie să inversăm problema: noi ce facem, cum îi încurajăm să fie activi? Din păcate, nicicum. Instituțiile, organizațiile noastre nu au niciun fel de programe pentru a-i atrage, pentru a-i implica și apoi pentru a le preda ștafeta în autoguvernări, în asociații.

Noi nici măcar nu avem de ce să ne plângem că nu ni se mai întorc tinerii. Marea majoritate a bursierilor noștri, care termină în România, se întorc acasă. Se întorc cu un bogat bagaj de limbă română, cu o mentalitate mai românească, ei nu „vorbesc pe nas” și nu se strâmbă „ca saltimbancii”, cum zicea marele Eminescu despre tinerii români care studiau la Paris. După întoarcerea acasă, ai noștri tineri nu sunt așteptați de nimeni. Ei se pierd în neant. În neantul societății ungurești. Și vina nu este a lor.

Eva Șimon

Ședința anuală a Consiliului și Adunării Eparhiale la Episcopia din Jula

În zilele de 21–22 februarie, la Centrul Eparhial din Jula, sub președinția Preașfințitului Părinte Siluan, Episcopul românilor din Ungaria, s-au desfășurat ședințele de lucru ale Consiliului și Adunării Eparhiale, acestea fiind organisme reprezentative de conducere unde se discută despre modul în care Biserica ortodoxă română din Ungaria își organizează toate activitățile, și se prezintă rapoartele anuale ale realizărilor din anul care a trecut. Tot așa și de această dată, ședințele din ambele zile au fost precedate de Sfânta Liturghie Arhierască și o slujbă de Te-Deum, care este o mulțumire adusă Bunului Dumnezeu, după care au avut loc ședințele. În prima zi, pe 21 februarie a avut loc ședința membrilor Consiliului Parohial, în care consilierii de resort de la sectorul administrativ bisericesc, de la sectorul cultural și economic, și-au prezentat realizările mai importante pe anul care a trecut, fiecare cu specificul și cu realizările din domeniul său de activitate. Aceste rapoarte au fost prezentate ziua următoare în cadrul comisii-

lor mai extinse din cadrul Adunării Eparhiale.

Lucrările celor două foruri de conducere eparhiale au fost dedicate Anului omagial euharistic (al Sfinței Spovedanii și Împărtășaniei) și Anului comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni în Patriarhia Română. Cu acest prilej, au fost prezentate rapoartele de activitate pentru anul 2013 ale celor trei sectoare administrative ale Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria: bisericesc, cultural și economic, fiind evidențiate câteva realizări foarte importante din viața Episcopiei.

Din informațiile primite de la PS Episcop Siluan aflăm că, la ședința adunării eparhiale, pentru anul

2014 a fost aprobată și continuarea activității cu caracter pastoral-misionar a Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, între care se numără slujirile din fiecare duminică și sărbătoare la fiecare din parohiile Episcopiei și programe cu caracter cultural, precum și noi realizări la biserici cu sprijinul diferitor proiecte. Tot pentru anul în curs, cu sprijin din partea statului maghiar, Episcopia va avea posibilitatea să achiziționeze un imobil în Orașul Mare Românesc din Jula, care va putea fi folosit atât pentru necesitățile practice ale Episcopiei, cât și pentru o expoziție permanentă cu obiecte bisericești și obiecte tradiționale românești.

A.B.

S-a înființat Asociația Culturală Ortodoxă Română din Micherechi

La casa parohială din Micherechi a avut loc sâmbătă, 22 februarie, ședința de înființare a Asociației Culturale Ortodoxe Române din Micherechi. În cadrul ședinței au fost votate principalele acte de constituire

ale acestei noi organizații, alegându-se și organul de conducere. Ca președinte al asociației a fost ales episcopul Bisericii Ortodoxe din Micherechi, Gheorghe Cozma, în funcția de vicepreședinte Mihai Sava, iar

în conducerea asociației Ioan Pățaș. Numărul fondatorilor este de 18. Asociația are ca scop promovarea și sprijinirea credinței creștine și a spiritualității ortodoxe.

A.C.

Ședința Sf. Sinod de la București

În ziua de 13 februarie, în Sala Sinodală din Reședința patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc prima ședință de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din acest an.

Dintre hotărârile luate menționăm:

– Sfântul Sinod a aprobat programul manifestărilor organizate la nivel național de Patriarhia Română în anul 2014 proclamat de Sfântul Sinod ca An comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni, la împlinirea a 300 de ani de la moartea lor martirică (1714–2014);

– În perspectiva dezbaterilor parlamentare referitoare la proiectul de modificare a Constituției României, Sfântul Sinod reiterează poziția privind definirea în legea fundamentală a familiei întemeiate pe căsătoria liber consimțită între un bărbat și o femeie, pe egalitatea acestora și pe drepturile și îndatoririle părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor;

– Urmare invitației Sanctității Sale Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Sfântul Sinod a aprobat participarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, la Sinaxa Întăistătorilor de Biserici Ortodoxe privind pregătirea Sinodului Panortodox (Constantinopol, 5–9 martie 2014);

– Sfântul Sinod a luat act cu bucurie de semnarea de către Patriarhul Ierusalimului și Patriarhul României a Acordului patriarhal de restabilire a comuniunii bisericești depline dintre cele două Patriarhii;

– Sfântul Sinod exprimă compasiunea Bisericii Ortodoxe Române față de creștinii sirieni aflați în suferință, și pentru ajutorarea acestora a hotărât în semn de solidaritate organizarea unei colecte în bani în bisericiile și mănăstirile din Patriarhia Română în primele trei duminici după sărbătoarea Sfințelor Paști (27 aprilie, 4 și 11 mai 2014).

Începutul Postului Mare

Anul acesta, creștinii ortodocși vor sărbători Învierea Domnului (Paștele) în duminica de 20 aprilie. La 23 februarie, în Duminică Înfricoșatei Judecăți, s-a lăsat sec de carne, astfel că din 24 februarie creștinii ortodocși care postesc vor exclude carnea din alimentație.

În duminica de 2 martie, Duminică Izgonirii lui Adam din Rai, la finele Săptămânii Albe, este Lăsatul sec de brânză – din alimen-

tația celor care postesc vor fi excluse acum și lactatele, iar la 9 martie este prima Duminică din Postul Mare, Duminică Ortodoxiei.

Postul dinaintea Învierii Domnului este cel mai lung și mai aspru dintre cele patru posturi de peste an ale Bisericii Ortodoxe și din acest motiv este numit „Postul Mare”. Pe parcursul acestui post sunt doar două dezlegări la pește – de Buna Vestire și de Florii.

A.B.

Întâlnirea a doi consuli generali

Consulul general al României la *Jula*, *Florin Vasiloni*, a fost primit luni, 10 februarie, de către Exce-
lența Sa *Stefan Dano*, consul ge-
neral al Slovaciei la Bichișciaba.

În cadrul convorbirilor, cei doi oficiali au subliniat nivelul excelent al relațiilor bilaterale dintre România și Republica Slovacă, reflectat prin dinamica dialogului politico-diplomatic și a relațiilor economice. Cei doi demnitari au reiterat colaborarea între comunitățile etnice română și slovacă din Ungaria. Consulul general slovac a mulțumit autorităților române pentru organizarea în cursul anului trecut a conferinței internaționale „Conviețuirea slovacilor și a româ-
nilor”, prilejuită de împlinirea a 210 ani de la stabilirea minorității slo-
vace în Nădlac. Discuțiile au rele-

vat convergența pozițiilor celor două consulate pe teme de interes comun.

Expoziție Herta Müller la Seghedin

„Herta Müller – Cercul drăcesc al cuvintelor” este titlul expoziției care parcurge, cu ajutorul unor

documente și fotografii inedite, devenirea autoarei de origine din România, începând de la copilăria ei într-un sat bănățean și până la primirea Premiului Nobel. Expoziția a fost vernisată pe 18 februarie la Seghedin, la Biblioteca Universității Klebelsberg și poate fi văzută până pe 26 martie. Vor fi expuse documente și fotografii din patrimoniul familiei Hertei Müller. În interviurile televizate, ea povestește despre viața ei în România și Germania, despre plecarea ei din România, despre scris și despre ceea ce o inspiră și o motivează. Expoziția a fost organizată în colaborare cu Institutul Goethe din Budapesta.

A.B.

Ioan Petrușan (1948–2014)

În ziua de 19 februarie 2014, profesorul de română și geografie, *Ioan Petrușan* și-a încetat activitatea pe acest pământ, la vârsta de 65 de ani.

Ioan Petrușan s-a născut în anul 1948, în localitatea Micherechi. În anul 1971 a obținut diploma de profesor la cursurile fără frecvență ale Institutul Pedagogic „Juhász Gyula” din Seghedin, iar din 1970 până în anul pensionării 1997, a predat la Școala Generală din Micherechi. În perioada 1978–1991 a fost directorul Casei de Cultură din satul său natal. S-a căsătorit cu *Maria Budavári* în 1976. Familia a fost binecuvântată cu trei copii: *Anita*, *Ioan* și *Blaziu* și de doi nepoți *Cintia* și *David*.

Numeroși foști elevi din Micherechi îi poartă doliu distinsului profesor Ioan Petrușan, care a călăuzit zeci de generații spre tainele cântului (pentru că a predat și cântul), care pentru mulți a însemnat mai mult decât un dascăl.

Veșnică să-i fie pomenirea!

Gabor Sabău (1966–2014)

Iubitorii folclorului românesc din Micherechi sunt în doliu. Violonistul *Gabor Sabău* a trecut la cele veșnice duminică, 23 februarie, la vârsta de doar 47 de ani. Încă din copilărie a învățat să cânte la vioară, iar mai târziu a continuat tradiția muzicală a familiei, cântând alături de bunicul său *Teodor Covaci „Dele”*, în orchestră. *Gabor Sabău* s-a făcut cunoscut pe plan național și a devenit un exemplu demn de urmat în rândul muzicanților. Cu moartea sa subită a lăsat în urmă o familie îndurerată, o soție și doi copii înlăcrimați.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!

Pe scurt...

MICHERECHI

Biserica Baptistă, împreună cu Primăria din Micherechi, organizează sâmbătă, 1 martie, un dialog cu tema: „Ce ne spune Biblia despre comportamentul față de mediul sonor?”. Invitatul întâlnirii va fi *dr. Dorin Frandez* din Arad, iar în deschidere va cânta grupul *Unic*, dirijat de *Gyurus Pátcsa*. Întâlnirea va avea loc în Sala Căsătorii cu începere de la ora 11.00.

BEDEU

Sâmbătă, 1 martie, la Căminul cultural din Bedeu va avea loc balul de binefacere pentru dansatorii formației de dansuri „*Doina Bihorului*”, condusă de coregraful *Gheorghe Gros*. Formația cuprinde dansatori din mai multe localități precum și din Bedeu. Manifestarea va începe la ora 19.00 și va continua cu o petrecere românească.

JULA

Copiii de la grădinița românească din Jula și educatoarele lor au confecționat mărțișoare, pe care, luni, 3 martie, le vor prinde pe hăinuță și vor fi purtate în luna martie. Copiii au colorat planșe cu ghiocci și au confecționat mărțișoare, educatoarele le-au vorbit despre frumusețea tradiției românești. La începutul lui aprilie, la venirea primăverii, aceste mărțișoare vor fi agățate de copii pe un pom din curtea grădiniței. Serbarea va începe la ora 10.00.

POCEI

Autogovernarea Românească din Poci și Autogovernarea locală organizează în ziua de 8 martie, „Festivalul chematului la nuntă”. Festivalul va ține pe durata întregii zile. La programul cultural folcloric vor participa dansatori din Bihorul unguresc, sub îndrumarea lui *Gheorghe Gros*.

BUDAPESTA

Duminica Ortodoxiei este sărbătorită în prima duminică a Postului Mare. Pe 9 martie, *PS Siluan*, Episcopul românilor din Ungaria va sluji la Capela Ortodoxă Română din Budapesta, împreună cu protopopul *Marius Maghiaru*, cu ieromonahul *David Pop* și cu toți reprezentanții jurisdicțiilor ortodoxe din Budapesta. Sfânta Liturghie va începe la 10.00.

Cum să faci un mărtisor?

De câte ori nu ți-ai dorit să oferi persoanelor dragi un Mărtisor deosebit, unul care să le dezmoștească cu adevărat din frigul iernii ce tocmai a trecut, în același timp demonstrându-ți conștiincios veleitățile artistice?

Ai acum ocazia să pui în practică tot ce ai învățat vrând - nevrând la lecțiile de lucru manual sau, de ce nu, de la tutorialele admirate recent pe internet. Astfel, la prelucrarea mărtisorului pui, pe lângă respect și dragoste, și ceva din îndemânarea ta.

Dacă mărtisorul este pentru mama, învățătoarea sau profesoara ta, suprapune două cartonașe albe, coase un chenar cu ață colorată, iar, separat, împletește șnurul. În mijloc poți lipi o poză, dacă mărtisorul este pentru mama ta, sau o floare naturală presată dacă îl dăruiești învățătoarei sau profesoarei.

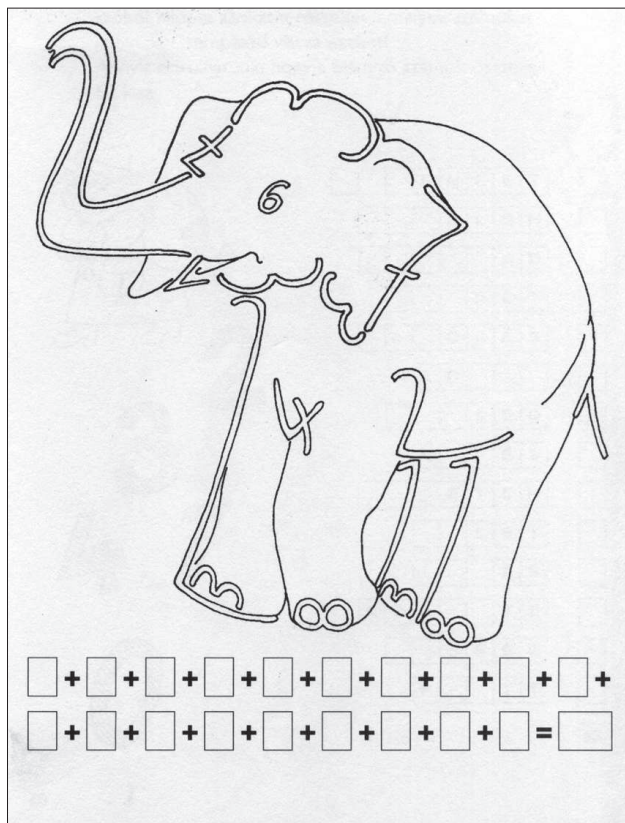
Dacă vrei să surprinzi prin ceva mai sofisticat, poți folosi orice material, de la hârtie până la catifea și orice accesorii dorești, fără vreo limită impusă, folosind ca instrument de lucru doar imaginația nemărginită.

Pentru un efect maxim, mărtisoarele propriu-zise trebuie să fie neapărat însoțite și de câteva gânduri scrise. Acestea sunt, în definitiv, cele care contează cel mai mult și care vor fi recitate cu mult drag peste ani și ani.

Deci, la treabă!

Câți ani are elefantul?

Pentru a afla câți ani are elefantul, trebuie să adunați numerele care îl formează. Atâtea numere trebuie să aflați câte căsuțe libere găsiți sub desen.

Poveste cu acuarelele

Odată, în ghiozdanul lui Alin, acuarelele se luară la ceartă din senin.

Roșul avea două pete roșii pe obraz și zicea cu necaz:

– Nu vreți să recunoașteți și rău îmi pare, dar eu sunt cea mai importantă culoare. Fără mine, macii n-ar pălăi în lumină, merele și cireșele nu s-ar mai rumeni în grădină.

– Ce bine știi să le ticluiești! Dar pe mine nu poți să mă umbrești! Dacă n-aș fi eu, Galbenul, să pictez cu aur grânele de pe ogoare, stelele, luna și craiul soare, puii pufoși de găină și de rață, gălbenelele cu fusta creată, lumea n-ar mai fi lume, ar avea alt fel de nume...

– Nume zici? Ba eu cred că s-ar pierde, dacă n-aș fi eu, nesfârșitul, puternicul Verde. Eu pictez iarba, frunzele, fructele crude din copaci. Fără mine, oamenii ar fi tare săraci. Viața fără clorofilă ar fi demnă de milă. Poate ce spun eu vi se pare pretențios. Dar chiar mai simplu, sunt la fel de prețios. Bunăoară, de n-aș fi eu, n-ai mai putea să vezi pe maluri, brotăceii verzi.

– Brotăcei? Dar mă rog, ei, pe unde ar înota dacă n-aș fi eu, cu sineala mea? – zise Albastrul mânios. Eu albăstresc apele și cerneala, fără mine-n stilouri, școlarii n-ar mai începe școala. Și, dacă mă gândesc puțin, nu stăpânesc doar apa și pământul. Când dau eu cu pensula peste nori, cerul devine al-

bastru, senin. Fără mine ce s-ar face albăstrelele și soarele? Dar ochii luminoși ca peruzelele?

– Câtă lipsă de modestie! Asta, vă rog să mă iertați, se cheamă îngâmfare și prostie! Nimeni n-ar face nimic, dacă n-aș exista eu un pic, sări Albul, arătându-și fața cea fină, parcă pudrată cu făină. Eu, dacă vreau, vă acopăr pe toate. Fără lumina mea n-ar fi zăpadă și lapte, n-ar fi flori de cais și de prun, n-ar fi porumbelul păcii cel bun, n-ar fi spuma albă a valurilor sărate, n-ar mai exista curățenie și puritate...

– Curățenie? Hm! Nu mai spune! Și dacă mănăsc eu totul, cu pata mea de cărbune? Fără negrul pământului și al copacilor ar fi vai de voi săracilor! Fără lignit și antracit, cine s-ar mai fi încălzit? Fără negrul de smoală al nopților, cine s-ar mai fi odihnit? Ha, ha, ha! Stau și măntreb: un greier alb, cum ar arăta? – zise Negrul fluturându-și neagra mantă? Sau cum ar fi acum, să treacă strada o cioară albă ca zăpada? Voi nu vă gândiți ce s-ar face ghetetele și botinele, dacă nu le-aș da ei cu cremă, pentru că le vreau binele?

– Nici un bine! Ești trist și răutăcios, sări Maro-ul furios. Dacă e vorba de cizme și ghete, ei le lustruiesc pe-ndelete. Pictez munții pe hartă, stau credincios în lemnul de poartă, fac părul șaten și ochii căprui și cu castana asta proaspăt

pictată și dezghiocată, aș putea să-ți fac un cucui...

– De ce-oți fi puse pe rele, dragi acuarele? Toate sunteți folositoare în viață, zise pensula surâzând pe sub mustață. Și ce e mai caraghios e că tocmai apa, care n-ar culoare și nici miros, vă dizolvă și vă pune-n valoare. Dar se-nțelege că nu e greu... Cu ajutorul lui Alin și-al meu! Hai, lăsați cearta, că nu-i de nici o scofală. După cum se clatină ghiozdanul, cred c-am ajuns la școală...

Era prima oră, cea de desen, și fiecare din clasă voia să facă pictura cea mai frumoasă! Alin își privi culorile și zâmbi: „Cum stau ca surorile! Fiecare îmi va da cu bunătate din frumusețea sa, iar eu le voi combina”.

Își muie pensula în apă, se gândi și începu să picteze niște copii. Primul avea fața maro și părul negru, cârlionțat nespus, al doilea fața galbenă și ochii oblici, codăți în sus; în sfârșit, al treilea băiețel avea părul galben, fața albă și ochii albaștri ca și el. Apoi Alin mai pictă cerul senin. Cei trei copii se țineau de mână și deasupra lor fâlfăia un alb porumbel.

Culorile se îngemănaseră surâzând dintr-odată pe chipul celor trei, închipuind copiii din lumea toată. Soarele, al vieții izvor, lumina fericit deasupra lor. Și pentru că tocmai această pictură reușise să le împace, Alin își intitulă tabloul „Pace”.

Dans, măști și voie bună la carnavalul școlii din Jula

Elevii claselor 1-4 de la școala generală românească din Jula au dat startul luni, 24 februarie, după orele de studiu, la o distracție de carnaval. În aplauzele colegilor și a dascălilor, și în acorduri de muzică, copiii clasei a patra au pășit sfios pe scena Centrului Cultural Românesc din Jula dând startul unui mini concert rock and roll, iar elevul *Aron Pătaș*, deghizat în clovn, a recitat o poezie. Momentul a fost urmat de un concert al

cântărețului *Hevesi Imre*. Dăruit drept cadou din partea părinților și a profesorilor, concertul s-a realizat din sprijinul financiar obținut din ornamentele făcute spre vânzare la târgul de Crăciun din 2013, la Jula. Elevii s-au bucurat de costume, de decorul de carnaval și de ritmurile melodiilor cunoscute. Carnavalul, organizat de conducerea școlii generale s-a dovedit a fi, ca întotdeauna, o reușită.

A.C.

Balul mascat al liceenilor din Jula

Carnavalul de anul acesta la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula, organizat pe 20 februarie, în sala festivă a Centrului Cultural Românesc din Jula, a urmărit două obiective principale, cum ar fi păstrarea și promovarea tradiției și obiceiului de alungare a iernii, și în al doilea rând, consolidarea bunelor relații dintre elevi și profesori. Anul acesta, balul mascat al liceenilor a avut loc separat de cel al elevilor de la școala generală, însă de data aceasta li s-au alăturat la petrecere aproape toți profesorii, mascați și ei. După o scurtă prezentare a costumelor și măștilor de carnaval a urmat o seară dansantă la care au petrecut elevii și profesorii împreună.

A.B.

Revista *Dilema Veche*, condusă de filosoful Andrei Pleșu, în numărul 512 din 5-11 decembrie 2013, publica în onoarea evenimentului, așa-zisul *Dosar Pintilie*, în care personalități culturale își depun mărturiile, amintirile, despre activitatea, despre creațiile din teatru și cinematografie ale marelui regizor.

Mi-a parvenit *Revista Dilema Veche*, pe post de „cadou” din partea unei tinere prietene, ziaristă în București, venită la mine, aici la Budapesta, pentru a sărbători împreună Sfântul Crăciun.

Rar mă pot bucura de privilegiul de a ține în mână revista domnului Andrei Pleșu și de fiecare dată desfășurarea cu care o citesc mă copleșește... dar acum a fost mult mai mult, m-au copleșit anii care au trecut peste noi toți, care am fost tineri și foarte tineri prin deceniul șase-șapte al secolului trecut. N-am putut răsfăța paginile *Dosarului* (coordonator *Ana Maria Sandu*) acesta fără lacrimi în ochi, văzând medaliul din stânga sus al celor doi tineri protagoniști în filmul *Duminică la Ora 6* – unul din filmele celebre ale lui L. Pintilie – superbii și foarte tinerii Irina Petrescu și Dan Nuțu. Pagină cu pagină cadrul din film te însoțește și te răscolește, văzându-i atunci, cunoscându-i, pierzându-i... Bucureștiul foarte gol fără Irina...

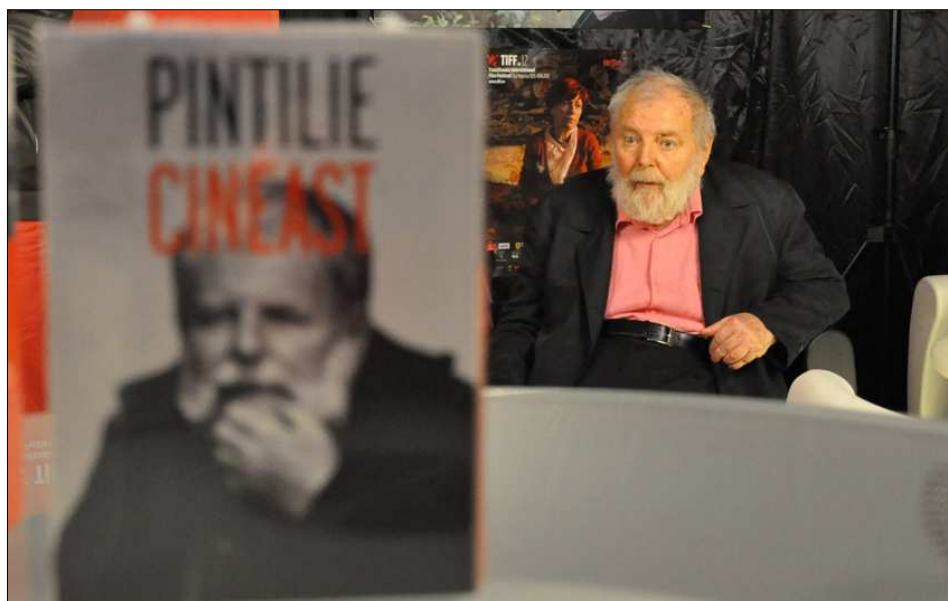
Dar continui corespon-

Correspondență Culturală

La mulți ani, Lucian Pintilie!

Dragi cititori ai săptămânalului *Foaia Românească* din Ungaria, în cazul în care ați fost și ați rămas amatori de teatru presupun, că ați auzit, poate chiar ați văzut spectacole de teatru și filmele regizate de marele regizor Lucian Pintilie. Pe 9 noiembrie 2013, Lucian Pintilie împlinea venerabila vârstă de 80 de ani.

Vreau doar ca pe această cale să-i urăm multă sănătate și viață lungă!!!

dența mea pentru a vă atrage atenția asupra evenimentului aniversar fericit și de a vă aduce în cercul atenției dumneavoastră geniul unui creator, cu care sunteți, cu care suntem contemporani.

Vă recomand, de veți avea ocazia, să-i vedeți filmele. Filmele rămân. Spectacolele de teatru mor, odată cu coborârea cortinei. Rămân în amintirea celor care le-au văzut și, n-au fost puțini...

Cariere regizorală a lui

Lucian Pintilie nu poate fi despărțită de viața lui „anatemizată” în anii dictaturii ceșiste, de „ordinele transmise de sus” ba de a-i fi arsă pelicula filmului *Reconstituirea*, ba de a i se pune în mână un pașaport pentru Iugoslavia, în speranța că nu se mai întoarce și scapă astfel cenzorii și Ministerul Culturii de problemele veșnice, incommode, create de „dificilul” regizor.

Montările sale de la Teatrul Bulandra îmi revin în memorie, una după alta. *Livada cu vișini* de Cehov, în care imaginea superbului Ian de grâu, cred că din memoria nici unuia dintre cei care am văzut spectacolul nu poate fi ștearsă. În 1962 puseseră în scenă, tot la Bulandra, piesa lui Theodor Mazilu, *Proștii sub clar de lună*, spectacol interzis pentru culpa de a fi fost „imoral”, reclamat de unul din rarii spectatori de teatru, care a fost atunci chiar n.c., prezent chiar cu familia. Spectacolul s-a interzis, iar piesele lui Theodor Mazilu nu au mai fost jucate în România, timp de 25 de ani.

Marele scandal cu *Revizorul* de Gogol a urmat abia în 1974, când după a treia reprezentație spectacolul a fost interzis chipurile la cererea spectatorilor revoltați, apoi a urmat ce-

lebra ședință de la Teatrul Bulandra, când varianta regizorală era interzisă pe întregul teritoriu al României, când directorul artistic al teatrului – Liviu Ciulei – era destituit din funcție, când secretarul de partid al teatrului, regretatul Toma Caragiu a fost obligat să inițieze o luare de atitudine colectivă a colegilor și a personalului tehnic, cu semnătura proprie a fiecăruia împotriva spectacolului ce „denatura” opera marelui autor clasic Gogol. Etc. Etc.

Am avut marele noroc, ca venind de la Târgu Mureș, pentru a vedea ultima repetiție generală a spectacolului *Revizorul*, maestrul Pintilie să îmi permită șederea în sala de la Schitu Măgureanu, pentru a urmări spectacolul. În întinericul stalului nu eram decât noi doi... eu undeva, mai în spate, așa cum mă învățaseră colegii mai în vârstă, „la repetițiile din sală să te așezi întotdeauna în spatele regizorului”...

Am primit cadou un afiș al spectacolului, cu care m-am înapoiat la Târgu Mureș. Acolo abia am apucat să povestesc cele văzute, să arăt colegilor afișul, când a venit vestea: spectacolul s-a interzis după cea de a treia reprezentație, cu sancțiunile de care v-am pomenit... Par-

că ne-a lovit cineva cu leuca în cap... Cu afișul în față, pe care apărea imaginea piticilor, cu buchețul de flori în mână așteptându-l pe Revizor, ne-a scos din amorțeală glasul de inocență îngerească, al băiatului nostru de zece ani: „Știu eu de ce au interzis oamenii ăia spectacolul!” „Știi? Tu? Spune, de ce?” „L-au interzis pentru că se tem să nu se îmbolnăvească de boala piticilor!” Vorba cu „boala piticilor” a circulat printre colegii noștri un timp...

Totul s-a soldat cu plecarea în emigrație a regizorului Lucian Pintilie, a regizorului Liviu Ciulei, a regizorului Lucian Giurchescu, a regizorului Vlad Mugur, a regizorului Radu Penciulescu, fostul meu profesor, și al celui mai tânăr dintre ei, regizorul Andrei Șerban.

Și uite așa a rămas arta teatrală din România fără șase (6) regizori uriași, care n-au mai venit să lucreze decât după Decembrie 1989. Câți dintre noi le-au văzut spectacolele montate pe acolo? Revista *Secolul XX* a publicat un jurnal al repetițiilor cu *Turandot*, montat la Paris, de Lucian Pintilie, în spectacol curtenii erau pitici, adunați de prin tot Parisul... texte de jurnal superbe, am revista, am adus-o cu mine la Budapesta. Mi-a acordat cândva permisiunea de a le traduce...

Cum le-a fost pe acolo, prin străini?

Citiți, ce spune Lucian Pintilie despre cum le-a fost:

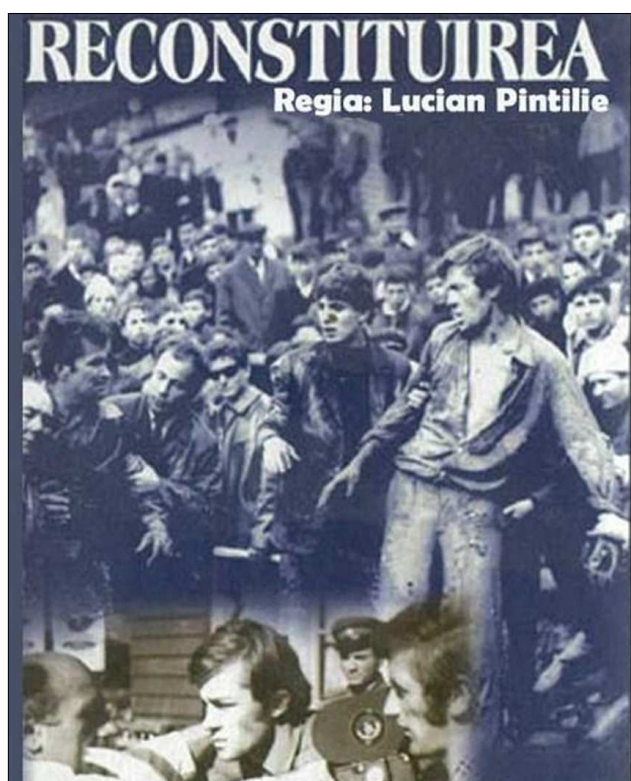
„În acești ani de absență, în care creația mea și – de ce să nu o spun de-a dreptul – supraviețuirea mea s-au datorat unor țări atât de generoase ca Franța și SUA, i-am întâlnit pe frații mei de peregrinări universale, pe Andrei Șerban și pe Liviu Ciulei.

– Ce înseamnă pentru dumneavoastră această „frăție”?

– În primul rând, prietenia adevărată dintre noi”. (Dilema veche nr.512)

Pentru a afla mai multe despre viața și activitatea Maestrului Lucian Pintilie vă recomand lectura paginilor de pe internet.

Anna Scarlat
(Autoarea este actriță și traducătoare)

„Eu de când m-am măritat trăiesc românește și mă rog la Dumnezeu în limba română”

Viața unei fete sârboiace căsătorită cu un român din Bătania

Din totdeauna credința a fost ancora sufletului, pilonul existenței, mai ales la familiile de români, dar și de sârbi, care au rămas după 1920 să trăiască în Ungaria. În localitățile Cenad și Bătania au existat pe vremuri multe familii de români și sârbi, care au trăit în comuniune unii cu alții, se căsătoreau între ei fără nici o problemă, deoarece erau de aceeași credință: ortodocși. Un astfel de caz a fost și căsătoria *Magdalenei Crâsta*, născută *Doroghin*, în anul 1941, la Bătania, de origine sârbă, cu *Cornel Crâsta*, român din Bătania. Aceste căsătorii mixte aveau totuși niște reguli stricte.

Tanti Maghița, cum îi zic prietenii și sătenii, s-a născut într-o familie de sârbi din Bătania, unde limba maternă era al doilea lucru cel mai sfânt, după religie. În anul 1965 s-a căsătorit cu românul *Cornel Crâsta* din Bătania și a intrat într-o familie de români, unde regulile erau la fel de clare. Are doi copii, Ștefan și Lucia, și îi alintă bătrânețea patru nepoți drăguți, două fete și doi băieți. Chiar dacă ea nu a mai putut fi atât de aspră cu copiii ei în ceea ce privește limba și obiceiurile strămoșești, aceștia sunt buni ortodocși și buni români, și are o mare bucurie că nepoții ei vorbesc românește, iar o nepoată a învățat sârbește.

– Cum vă amintiți de satul copilăriei?

– Satul copilăriei mele era unul foarte frumos. Pentru mine, satul a fost și rămâne locul unde se fixează rădăcinile omului și ale omeniei. Era o comunitate foarte bine încheagă-

tă care cultiva relația cu Dumnezeu, pentru că la noi Dumnezeu făcea parte din sat, din familie și din om. La noi, la românii și sârbii din sat, erau legi care nu se puteau încălca, iar pe copii nu-i lăsați părinții și bătrânii să încalce aceste legi. Sigur, copii fiind nu ascultam întotdeauna, dar era acolo modelul, bătrânul, care să spună: „nu fă așa”, „nu merge acolo”, „nu umbla acolo”, dar când îți spune atunci umbli. Și așa ajungi să suferi mai târziu.

– Ce amintiri aveți despre oamenii satului de atunci și cu ce se ocupau ei?

– Oamenii de atunci erau majoritatea țărani. Sârbii erau mai înstăriți, erau „gazde”, iar românii erau mai săraci. Erau și între români câțiva care stăteau mai bine, și erau mulți oameni simpli, săraci, dar buni și harnici, aproape toți se ocupau cu muncile câmpului. Prin 1952 a luat statul de la foarte mulți sălașele, prima dată

de la cei care locuiau pe locul unde s-a făcut colectivul. Cei cărora li s-au confiscat sălașele primeau pământ mai departe de sat. Acolo la sălaș a fost viață adevărată, se lucra din greu, dar viața era foarte simplă și frumoasă. Era locul care cultiva fără să vrei relația cu Dumnezeu prin natură, prin contopirea cu natura. Am avut și eu parte de multe clipe frumoase când stăteam la sălaș.

– În acele vremuri erau mai mulți români sau sârbi în sat?

– Sârbii au fost mult mai mulți decât românii în Bătania, dar foarte mulți s-au mutat din sat, ori prin căsătorie, ori primind locuri de muncă în alte părți, cum de altfel și românii. Însă de câțiva ani avem mai mulți români datorită faptului că și-au cumpărat case în Bătania mulți români din România, iar majoritatea lor locuiesc deja aici și încep să se implice în viața comunității.

– Spuneți-mi, copil fiind unde ați făcut școala și în ce limbă vorbeți atunci?

– La grădiniță nu am umblat căci stăteam la sălaș, dar am făcut opt clase primare la școala generală sârbească. Provenind dintr-o familie de sârbi am vorbit sârbește, dar am știut și ungurește, că aveam acolo la sălaș vecini unguri și așa am învățat și ungurește.

– Într-o familie de naționalitate este important să se vorbească în limba maternă. La dumneavoastră a fost altfel după căsătorie. V-ați născut într-o familie de sârbi, iar căsătorindu-vă cu un român ați fost nevoită să-i învățați limba, să mergeți la români la biserică și să vă învățați copiii să vorbească românește. Acest lucru a fost determinat de o regulă impusă la căsătoriile dintre români și sârbi pe vremurile acelea. Ne-ați vorbi puțin despre asta?

– Atunci așa era la Bătania, cum ați spus, și nu numai aici, ci și la Cenadul Unguresc, că și acolo trăiau în sat și sârbi, și români. Dacă o fată sau un băiat sârb nu-și găsea din neamul lui pereche să se căsătorească putea să se căsătorească cu români, că erau de aceeași religie, ambii erau ortodocși. Dacă un băiat sârb lua o fată

româncă, fata trebuia să treacă la sârbi și să învețe sârbește. Dacă un băiat român lua o sârboaică, fata trecea de tot la români, asta însemna că învăța limba și obiceiurile și mergea la români la biserică. Nici un părinte nu voia să ne dea după unguri. Eu cu soțul ne-am cununat la sârbi la biserică, așa era atunci, și după aceea am trecut la români la biserică. Românește am învățat în scurt timp, dar până atunci am putut vorbi sârbește cu soacra care era și ea de jumătate sârbă. Băiatul meu mai mare, Ștefan, a știut când a fost mic și românește, și sârbește. Fiindcă soacra era pe jumătate sârbă, ea vorbea cu mine sârbește până am învățat să vorbesc românește, și așa a știut copilul ambele limbi. Dar ungurește nu a fost slobod să vorbim.

(Continuare
în pag. a 12-a)

La școala generală sârbească din Bătania, în anul 1952
(a doua din dreapta jos)

Ciocănești, Satul Cultural al României în anul 2014

Localitatea Ciocănești din județul Suceava a fost desemnată câștigătoarea primei ediții a programului cultural și turistic „Satul cultural al României 2014”, urmând ca pe parcursul anului să participe la o serie de evenimente ce vor contribui la promovarea acestuia la nivel național și internațional.

AFSR – Asociația celor mai frumoase sate din România a organizat, la Ambasada Franței din București, o conferință de presă în care a fost anunțată localitatea desemnată Satul cultural al României 2014. Candidaturile reținute pentru evaluarea finală au fost comuna Cumpăna (județul Constanța), comuna Izvoa-

rele (județul Prahova), comuna Bezdead (județul Dâmbovița), comuna Poiana Stampei (județul Suceava) și comuna Ciocănești (județul Suceava).

Fotografia alăturată în dreapta reprezintă Casa-Muzeu „Leontina Țăran”, prima casă încondeiată din Ciocănești. De asemenea, site-ul comunei Ciocănești este o invitație la a vizita aceste „locuri încondeiate”, fiind foarte bogat în informații și imagini.

Comuna Ciocănești este așezată în partea de sud-vest a județului Suceava. Ciocăneștiul se află la 6 km de punctul de întâlnire al drumului național ce duce spre Maramureș (Borșa) cu DE576 și la 20 km de stațiunea turistică Vatra Dornei.

Comuna este în permanent sezon turistic, având pe tot parcursul anului evenimente specifice:

Februarie – Festivalul

național al ouălor încondeiate

Februarie – Cupa Surard, sporturi de iarnă

Aprilie – Paștele la Ciocănești

Iunie-iulie – Marea rezervație de rododendron (Bujorul Rodnei)

August – Festivalul național al păstrăvului

August – Pluta pe Bistrița aurie

August – Serbarea stâniilor turistice

Noiembrie – Balul gospodărilor

Decembrie – Colinzi de Crăciun

Decembrie – Festivalul obiceiurilor și tradițiilor populare

Laguna Albastră din Transilvania

La numai 30 de km de municipiul Cluj-Napoca, departe de forfota orașului, există un loc cu totul aparte, nemaîntâlnit niciunde în România. Este vorba de un lac natural apărut recent, iar spectaculozitatea sa este dată de frumusețea culorii de un albastru precum cerul. Laguna Albastră, așa cum a fost denumit lacul, este străjuită de pietre calcaroase gălbui și tufisuri de papură de un verde crud, ceea ce îi conferă locului un aspect deosebit.

Laguna Albastră se află în imediata apropiere a comunei clujene Aghireșu, înconjurată fiind de dune uriașe de nisip. O imagine

rară a format aici natura, care a fost atât de darnică cu România. Locul pare parcă desprins din Paradis, culorile curcubeului s-au adunat aici toate tocmai pentru a construi o imagine cu totul deosebită.

Localnicii îi spun pe bună dreptate Laguna Albastră. S-a format pe locul unei foste mine de caolin (argilă albă), ce aparținea de Exploatarea Minei Aghireșu. Această mină a fost inundată de izvoarele subterane care au pătruns prin pânza freatică fragilă a caolinului. Totodată, în aceste gropi excavate s-au adunat apele ploilor, iar terenul nisipos din jur a fost sculptat și el de

șiroaiele de ploaie. Așa s-a născut minunatul lac.

Aici, marele stăpân este nisipul, care te duce cu gândul la deșertul din Sahara. Nisipul și frumusețea vie a apei Lagunei Albastre te face să-ți imaginezi apele Mării Mediterane, de un albastru pur și limpede. O combinație cu totul aparte, am putea zice. Pe malul lacului a crescut din loc în loc și stufăriș, parcă tocmai pentru a mai însufleți peisajul.

În anul 1995, balta a secat din cauza unor lucrări. Din fericire, însă, apa s-a adunat din nou, păstrându-

și farmecul și culoarea azurie și neobișnuită.

În prezent, obiectivele turistice din zonă nu sunt puse în valoare și nici nu sunt incluse în traseele turistice, cu excepția Cabanei Leghia și a Taberei de elevi Leghia. Printre aceste obiective turistice se numără și Laguna Albastră, iar motivul nepromovării îl reprezintă infrastructura de transport care nu permite un acces ușor către aceste obiective.

Primul obstacol pentru turiști este inexistența unui indicator care să îndrume către minunatul lac. O pro-

blemă dificilă este și drumul pe care se circulă extrem de greu, deoarece este plin de gropi și șanțuri. Dacă odinioară aici zăcea o mină de caolin, astăzi zona ar putea fi o mină de aur pentru turism, dar nimeni nu se încumetă să o exploateze, din păcate.

Cei care se încumetă să exploreze acest loc deosebit pot ajunge aici pe două trasee: Cluj-Napoca – Baciș – Gârbău – Aghireș Fabrici sau Cluj-Napoca – Gilău – Căpuș – Gârbău – Aghireș Fabrici.

(Sursa: www.romania-redescoperita.ro)

TV

Popasuri folclorice

Sâmbătă, 1 martie, ora 13.00, TVR 2
Prima parte

Prezintă: Marian Lepădatu; Miruna Ionescu; Ramona Păun; Roxana Bădescu
Prezentarea episodului: Meșteri populari de pe valea Teleajenului; Simbolul măștișorului în tradiția populară;
Invitați: tineri interpreți prahoveni - Miruna Ionescu, Ramona Păun, Adriana Deaconu, Mariana Mușă, Georgian Alexandrescu, Traian Frâncu, grup de copii de la grădinița din comuna Adunați și grup tradițional din comuna Măneciu.

Hotel Transilvania

Duminică, 2 martie, ora 15.05, HBO

Bun venit în stațiunea fastuoasă de cinci stele a lui Dracula, unde monștrii și familiile lor se pot desfăta, liberi să fie ei înșiși fără ca oame-nii să-i deranjeze. Într-un weekend special, Dracula invită câțiva dintre cei mai faimoși monștri din lume, pe Frankenstein și soția sa, Mumia, Omul-Invizibil, o familie de vârcolaci și nu numai, ca să sărbătorească aniversarea de 118 ani a fiicei sale, Mavis. Pentru Dracula nu e o problemă să-i ospăteze pe toți acești monștri legendari, dar universul său s-ar putea prăbuși, când un om obișnuit apare din întâmplare la hotel și i se aprind călcăiele după Mavis.

În curtea bunicilor

Duminică, 2 martie, ora 10.10, TVR 2

Cu: Claudia Nicolau, Alexandrina Halic, Cristian Miteșcu
Bunicul și Bunica au răspuns la orice întrebare pusă de nepoții lor, dar și de voi, copiii de pretutindeni. Împreună cu vecina lor, Madama Geamantan, veți călători în cele mai surprinzătoare locuri. Joaca este metoda cea mai bună de a învăța cum se fac lucrurile.

FILM

ICR Budapesta prezintă filmul artistic „Sunt o babă comunistă”

În 1 martie 2014, de la ora 15.30, la Cinematograful Uránia (Budapesta, 1088, Bd. Rákóczi, nr. 21), ICR Budapesta prezintă în premieră în Ungaria filmul românesc „Sunt o babă comunistă”.

Evenimentul se înscrie în seria manifestărilor prin care Institutul Cultural Român Budapesta participă la cea de-a patra ediție a „Zilelor Filmului Francofon” (1–9 martie), alături de

Ambasada Franței, Institutul Francez, alte ambasade și institute culturale francofone acreditate la Budapesta, în cadrul „Festivalului Francofoniei” din capitala ungară.

„Sunt o babă comunistă” este cel mai recent film al regizorului Stere Gulea, cu un scenariu semnat de regizor alături de scriitorul Lucian Dan Teodorovici, pe baza romanului omonim al lui Dan Lungu. Volumul a fost publicat în traducerea maghiară a Gabriellei Koszta, în 2008, la Editura Jelenkor, cu sprijinul financiar al ICR București, în cadrul programului TPS (Translation and Publication Support Programme).

Stere Gulea spune despre filmul său: „Să se aștepte la ceva ce e puțin mai rar în filmul românesc din ziua de azi: normalitate, haz, oameni care țin unul la altul, care au un simț al solidarității dezvoltat. «Sunt o babă comunistă» e un film cu oameni normali, simpli, care ne face să vedem că lumea nu e plină doar de neajunsuri.”

Din distribuție fac parte actorii Luminița Gheorghiu, Marian Rălea, Anca Sigartău și Ana Ularu.

Filmul va fi proiectat în limba română, cu subtitrare în limba franceză și traducere simultană la cască în limba maghiară.

TIMP LIBER

Târg de Măștișor la Oradea 2014

Miercuri, 26 februarie 2014, ora 9.00 – Duminică, 9 martie 2014

Oradea Plaza (Piața Cetății, Nr.1)

Professional Advertising & Events te așteaptă începând cu 26 februarie și până în 9 martie la Oradea Plaza (Piața Cetății, Nr.1) – stația de tramvai de la Billa, atât în interior cât și în exterior, pentru a te bucura de primele semne ale renașterii naturii – Târgul de Măștișor.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

3 MARTIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

4 MARTIE, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

5 MARTIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

6 MARTIE, JOI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

7 MARTIE, VINERI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

8 MARTIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: “Pe undele Europei” – emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

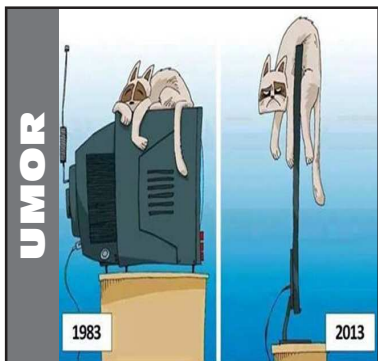
9 MARTIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicouri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecraanul nostru

miercuri, 5 martie, m1, ora 13.05
joi, 6 martie, Duna TV, ora 7.00

Conform datelor recensământului din anul 2011, numărul total al celor care dispun de legături identitare românești este de 35.641 de persoane. Cei mai mulți români trăiesc la Budapesta, 8.480 la număr, 6.240 s-au declarat români în Județul Bichiș, 5.649 în Județul Pest, 2.592 în Județul Bihor și 2.022 în Județul Csongrád. Una dintre cele mai importante întrebări legate de recensământ a fost: câți dintre românii din comunitatea istorică își mai declară apartenența românească. Datele recensământului au fost analizate de Institutul pentru Naționalități al Academiei Maghiare. Realizator: Ștefan Crâsta

Apartament de vânzare

Apartament confortabil de vânzare, la Iula, în cartierul apropiat de vama Vârșand. Apartamentul are 1+2 camere, este situat la parter, dispune de 62 metri pătrați, bucătărie cu mobilă suspendată, aragaz și este renovat în totalitate. Are baie și toaletă separate și dispune de îmbunătățiri. Nr. de contact: 0036-30-6197238, în limba română: 0036-30-6934381.

Glume

Trei inși, beți turtă, merg în patru labe, unul după altul, pe calea ferată.

– Nu se mai termină odată scara asta? se plânge cel din coadă.
– Măcar are balustradă, oftează al doilea.
– Ura! băieți, vine liftul, strigă cel din față

♦ ♦ ♦

Un tip intră într-un bar.

– Un whisky sau fac ce-a făcut tata...

Barmanul, speriat, îi dă un whisky. A doua zi, la fel. A treia zi, barmanul își ia inima-n dinți și întreabă:

– Dar ce-a făcut tatăl dv.?

– S-a dus la un alt bar.

♦ ♦ ♦

Un supărat intră într-un bar:

– Care vrea bătaie?

Toată lumea terorizată. În sfârșit, se ridică un tip de 2 m pe 2 m și mai supărat decât primul și spune:

– Eu!

– Ei, atunci du-te după colț, că de acolo am luat și eu!

Cu bunicii și părinții,
alături de alte rude

Cununia în 1965

„Eu de când m-am măritat trăiesc românește și mă rog la Dumnezeu în limba română”

Viața unei fete sârboalice căsătorită cu un român din Bătănia

(Urmare din pag. a 9-a)

– Înseamnă că vrând-nevrând a trebuit să devină româncă. Cum ați trăit această schimbare în viața dumneavoastră?

– Nu a fost așa greu, m-am obișnuit și la noi erau multe astfel de căsătorii și nu m-am plâns deloc. La început am înțeles puțin românește, dar am învățat. Când fetița Lucia a venit pe lume am știut deja să vorbesc românește mai bine și ea nu a mai învățat sârbește. Când copiii mei au mers la școală, am învățat odată cu ei să scriu și să citesc românește.

– În ziua de astăzi mai există aceste reguli pentru tinerii care se căsătoresc?

– Apoi, nu știu ce să zic... Astăzi nu se mai duc tinerii la biserică și adevărul e că nici nu se mai cunună la biserică. Asta-i baiul.

– Fiindcă nu demult s-au primit rezultatele de la ultimul recensământ, pot să vă întreb ce v-ați declarat la recensământ?

– Păi, cum să mă declar? Româncă! Eu sunt acum româncă. Copiii mei sunt botezați la biserică la români, sunt români... Eu de când m-am măritat trăiesc românește și mă rog la Dumnezeu în limba română. Am spus acolo la recensământ că știu vorbi și sârbește, dar româncă

m-am declarat, căci asta simt.

– Gândiți și visați românește?

– Sincer da!

– Ce mai păstrați din obiceiurile moștenite de la părinți?

– Singurul lucru pe care-l păstrez este gastronomia. În afară de mămăliga românească, care mi-o place și îmi fac destul de des, gătesc foarte mult sârbește. Și fiindcă sărbătorile mari la români și la sârbi nu cad odată, fiindcă sârbii sunt după calendarul pe stil vechi, țin și în ziua de azi ambele sărbători.

– Mai aveți prietene și rude în sat cu cine mai puteți vorbi sârbește?

– Puțini. Am niște verișoare sârbe și foști colegi de serviciu. Când am lucrat ca doică la grădinița din sat, grădinițele sârbească și cea românească erau cu administrație comună. Știind ambele limbi am primit jumătate de normă la grădinița sârbească și jumătate la cea română. Așa că vorbesc bine ambele limbi și mai am colege de serviciu cu care vorbesc în sârbește. În sârbește mai pot vorbi cu una din nepoatele mele. Pentru că fiica mea s-a căsătorit cu un sârb, nepoata mai mare știe sârbește, iar cea mică românește, iar de la băiat am doi nepoți de un an și de trei ani și pe ei îi

învață băiatul meu frumos românește.

– Ce credeți de ce nu vor mulți tineri din ziua de azi să vorbească limba părinților?

– E important ca în familie părinții să fie severi în ceea ce privește învățarea limbii. Când noi am fost mici, la noi nu s-a putut vorbi în casă ungurește. Jucându-ne pe stradă cu copii unguri ne mai scăpam și noi cu câte un cuvânt unguresc, iar moșul meu zicea: „Afară la uliță fata mea vorbești cum vrei, aici la mine în ocol în afară de limba sârbească să nu aud altceva!”. Atunci trăiau mai multe generații împreună și era altfel. Bunicul era stăpânul. După ce m-am măritat și am ajuns în familie la soțul meu și acolo a fost la fel de strict. Dacă ei nu erau așa de încăpățânați și de severi ne-am fi asimilat și mai repede. Azi copiii sunt împrăștiați prin țară cu serviciul, locuiesc separat, cine-i mai poate controla și porunci în ce limbă să vorbească acasă...?

– Fiindcă aveți în familie ginere sârb, noră maghiară, când se întâlnește familia în ce limbă vorbiți?

– Din păcate, ungurește! Nora înțelege românește totul, dar ginerele nu știe nici românește, nici sârbește. Ce să facem. Asta e situația...

A. Butar

Copiii Lucia și Ștefan

Cu nepotul
prin Seghedin